

1.4.2020

לכבוד :

חה"כ משה כחלון
שר האוצר
בדוא"ל: sar@mof.gov.il

חה"כ אברהם ליצמן
שר הבריאות
בדוא"ל: sar@moh.gov.il

שלום רב,

הנדון : הטלת פיקוח על מוצרי היגיינה והתמגנות מפני קורונה

אנו פונים אליכם בדרישה שתעשו שימוש בסמכותכם על פי חוק הפיקוח על מחירי מצרכים ושירותים, תשנ"ו-1996 (להלן: "החוק") להחלת פיקוח על מחירי מוצרי מיגון בסיסיים מפני נגיף הקורונה החדש, נוכח האמרת המחירים בעבורם. מוצרים אלה הפכו במצב הקיים למוצרים חיוניים, ויש להתערב בקביעת מחיריהם ולמנוע הפקעת מחירים בעבורם תוך ניצול בוטה לרעה של תלות הצרכנים ופגיעה בכבוד בשוויון ובבריאות של העניים ביותר, כמפורט להלן.

1. מוצרי מיגון והיגיינה דוגמת כפפות חד פעמיות, מסיכות פנים ואלכוהול לחיטוי (להלן: אמצעי המיגון), נמצאו כיעילים במידה רבה למניעת הדבקה וחשיפה להדבקות בקורונה. משרד הבריאות אף הנחה את הציבור לעשות שימוש באלכוהול לחיטוי ובמסיכות פנים בהקשרים שונים – למשל, לנמצאים בבידוד שנאלצים לצאת מאזור הבידוד בתוך הבית, לעובדים בתחומי השירותים והמזון, ולמי שמפתחים תסמינים, וחשודים או מאובחנים כחולי קורונה או נאלצים לבוא עמם במגע (ראו משרד הבריאות, ראש שירותי בריאות הציבור "הנחיות להתמודדות עם תחלואה מנגיף קורונה החדש – מעודכן ליום 1.4.20 - עדכון 13").
2. בנוסף, כלל הציבור, מונחה לעשות שימוש תכוף באמצעי המיגון ביציאה מן מהבית לקניות, לרכישת תרופות, לצורך טיפול או סיוע לבני משפחה וכדומה, הכל כחלק מהניסיון למנוע את התפשטות הנגיף. באמצעי התקשורת פורסם לאחרונה כי הומלץ לכלל הציבור, וכי נשקלת האפשרות לחייב כל אדם לחבוש מסיכות פנים בצאתו מן הבית. אמנם קיימת אפשרות להכנה של מסיכות מאולתרות, אך יעילותן של אלה אינה מוכחת, ורבים יאלצו להמשיך לרכוש מסיכות מכספם.
3. הדרישה הגוברת למוצרי המיגון הובילה לעליה תלולה במחירי המוצרים, ולמכירתם במחירים מופקעים ללא שום יחס לעלותם. לדוגמא, בעיר תל אביב נמכרות שלוש מסיכות נייר פשוטות במאה שקלים ומסיכות טובות יותר עשויות לעלות סכום דומה ליחידה אחת.

4. בשעה שחלק מהציבור מוסיף לרכוש את המוצרים בכל מחיר בשל החשש הגובר מהדבקות, חלק ניכר מהאוכלוסייה נאלץ, בלית ברירה, לוותר לחלוטין על רכישת אמצעי המיגון וההיגיינה, משום שידו אינה משגת לשלם עבורם. אוכלוסיות אלה נאלצות להתנהל ללא אמצעי מיגון, תוך שהן מסכנות את עצמן ואחרים.
5. מדובר באוכלוסיות בסיכון ובמקרים רבים גם מוחלשות ועניות: קשישים, חולים ובעלי מוגבלויות, וכן אנשים העובדים בעבודות חיוניות ונאלצים להסתכן בהדבקה ובהידבקות (ובפרט - עובדי ניקיון ותברואה, נותני שירותים דוגמת קופאיות, מטפלים בקשישים וכיוצא בזה – בפועל, לא כולם מקבלים את אמצעי המיגון מן המעביד). העדר גישה לאמצעי מיגון אף עלול להקשות על מי שידם אינה משגת לצאת לעבוד, משום שלא יעמדו בהגבלות ובהנחיות הנקבעות ומתעדכנות על ידי משרד הבריאות.
6. אוכלוסיות המסתמכות על קצבאות קיום - מתקשות מאד להרשות לעצמן לרכוש אמצעי מיגון כיוון שהקצבאות בקושי מספיקות למחייה בסיסית. למרבה הצער בימים אלה מצטרפים למעגל העוני, האבטלה והתלות בקצבאות מאות אלפי אנשים, שחלקם יתקשו לרכוש אמצעי מיגון.
7. החוק מסמיך את השרים הרלוונטים לקבוע בצו, באישור הממשלה, כי המוצרים יימצאו בפיקוח, בין היתר כאשר מדובר במוצר חיוני שיש צורך בפיקוח על מחירו משיקולים של טובת הציבור, או שיש מחסור באספקתו עקב נסיבות יוצאות דופן (סעיף 6' וסעיף 12'א' לחוק). הפיקוח יתבטא בקביעת מחיר מירבי למוצר המפוקח, בהגבלת העלאת מחירים, או בהטלת חובת דיווח על העלאת מחירים.
8. בנסיבות המתוארות, התעלמותם של הגופים המוסמכים על פי חוק מהפקעת המחירים המתוארת - אינה סבירה, ועולה כדי פגיעה במחדל בזכות החוקתית לבריאות לקיום בכבוד ולשוויון.
9. נודה לקבלת מענה בהקדם ככל הניתן.

בכבוד רב,

רעות שאער,

מנהלת פניות הציבור

העתקים :

אגף תמחור ופיקוח על המחירים במשרד התעשייה והמסחר בדוא"ל:

david.shteinmez@economy.gov.il

הועדה הבינמשרדית לפיקוח על מחירים, בדוא"ל: pricecontrol@mof.gov.il